Prästlönetillgångarna i Skara stift
Org nr 855900-6369
Diarie NR: ED2016-81

Årsredovisning för räkenskapsåret 2015

Styrelsen avger följande årsredovisning.

Innehåll Sida

- förvaltningsberättelse	2
- resultaträkning	14
- balansräkning	15
- kassaflödesanalys	17
- noter	18

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Skara stift, egendomsnämnden avger härmed följande årsredovisning för förvaltningen av prästlönetillgångarna i Skara stift (855900-6369) för räkenskapsåret 2015.

Verksamhetens historik och syfte
Ursprunget till den kyrkliga egendomen har en lång historik. För att en socken skulle få sig en präst tilldelad, ålades bönderna att bygga en kyrka med tillhörande prästgård. Med syfte att sörja för prästens underhåll ålades bönderna att till kyrka och prästgård också lägga till mark. Vid försäljning av prästlönefastigheter ska köpeskillingen fonderas i prästlönefonden. Prästlönetillgångarna utgörs därmed av prästlönefastigheter och prästlönefond.

Prästlönetillgångarnas rättsliga ställning
Prästlönetillgångarna har genom århundraden betraktats som självvägande stiftelseliknande rättssubjekt. I samband med relationsändringen kyrka-stat år 2000 har det klarlagts i lag att prästlönetillgångarna ska förvaltas som självständiga rättssubjekt. Den rättsliga synen på prästlönefastigheterna har därmed inte ändrats sedan tillkomsten. Fastigheterna saknar därmed lagfart men har inskrivningen *"Prästlönetillgång, Svenska kyrkan"*.

Prästlönetillgångarna är därmed till sin karaktär lik avkastningsstiftelser. Stiftelselagen kan dock inte tillämpas. Genom att endast avkastningen får användas skall det garantera att förmögenheten, utgörs av prästlönefastigheter och prästlönefonden, skall bli bestående över tid. Prästlönefondens kapitalvärdesskydd sker genom krav på årlig värdesäkring. Prästlönefastigheterna antas därmed vara värdeskyddade genom att fastighetspriserna följer den allmänna prisutvecklingen i marknaden för såväl jordbruksmark som skogsmark.

Förvaltningsuppdraget
Förvaltningsmålet är angivet i kyrkoordningen. Enligt kyrkoordningen är prästlönetillgångarnas ändamål att *"bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse"* (1§). Vidare i kyrkoordningen står det att *"Prästlönetillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna." (SvKB 2009:6)"(3§).* Vinsten ifrån förvaltningen utbetalas med 50% till församlingarna med 50% som särskild utjämningsavgift till Skara stift. Enbart avkastningen får användas till ändamålet, d.v.s. *"bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska Kyrkans förkunnelse"*.

Förvaltning av prästlönetillgångarna
Enligt Svea rikes lag 1998:1591 ska prästlönetillgångarna förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Genom kyrkoordningen, kap 46 §2 har trossamfundet Svenska Kyrkan delegerat förvaltningsuppdraget till respektive stift. Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning och får utfärda särskilda bestämmelser om förvaltningen.

Stiftsfullmäktige i Skara stift har, liksom åtta andra stift, utsett en Egendomsnämnd som har ansvaret att förvalta prästlönetillgångar. Prästlönetillgångarna består av tre olika resultatenheter; skog, jord och fond. Förvaltningen av prästlönetillgångarna ska bära sina egna förvaltningskostnader.

Avkastning och ändamål
De församlingar och pastorat som prästlönetillgångarna har sitt ursprung ifrån, har andel i avkastningen enligt definierade andelstal. Andelstalsägarna har rätt till minst hälften av avkastningen, resterande del ingår som del av det inomkyrkliga utjämningssystemet som en särskild utjämningsavgift. Stiftsfullmäktige fastställer utdelningens storlek och fördelning.

Förvaltad areal
Förvaltningen omfattar totalt ca 41 041 hektar kyrklig jord. Vid utgången av 2015 uppgick den aktivt förvaltade arealen, enligt det administrativa fastighetssystemet Stifast, till totalt 38 150 hektar mark, varav 27 129 hektar skogsmark, 9 725 hektar jordbruksmark samt 1 296 hektar övrig mark. Resterande arealer är bland annat områden med låg produktionsförmåga, naturreservat, vattenareal, vägar och kraftledningsgator. Skogen förvaltas med egen personal men en del av skogsvården och all gallring och slutavverkning genomförs med hjälp av fristående entreprenörsföretag. All jordbruksmark upplåts genom gårds- och sidojordsarrende.

Finansiella placeringar
Mål för prästlönefondens förvaltning, bestämmelser om tillgångsfördelning, tillåtna finansiella instrument, etiska restriktioner och riskkontroll finns angivna i en av stiftsfullmäktige beslutad placeringspolicy som gäller fr.o.m. januari 2014. De etiska restriktionerna är liktydiga med den på Svenska kyrkans centrala nivå. Förvaltningens finansiella placeringar sker i utvalda värdepapper men i enlighet med gällande placeringspolicy. Den normala allokeringen mot olika tillgångsslag är 70 % placerat mot fonder och aktier, 20 % placerat mot räntebärande papper samt 10 % placerat mot alternativa investeringar.

Resultat och ställning per rörelsegren
Skog
Under 2015 avverkades det totalt ca 136 600 m³fub (113 000 m³fub). Gallringsandelen utgjorde ca 28 % av den totalt avverkade volymen (23 %). Den försålda virkesvolymen med hänsyn tagen till lagerförändringen uppgick till 133 800 m³fub.

Årets resultat blev 47,0 Mkr (39,5 Mkr).

Jord
Årets resultat blev 31,5 Mkr (14,2Mkr).

Fond
Årets resultat blev 1,3 Mkr (23,5 Mkr)

Väsentliga händelser under räkenskapsåret 2015

Skog

Sverige är ett exportberoende industriland som ligger i topp när det gäller tillväxt. Den svenska hemmamarknaden inom byggsektorn stimuleras av extremt låga räntor vilket driver fram ökad nybyggnation. Exportmarknaderna för svensk skogsindustri gynnas av valutakurser genom en relativt lågt värderad svensk krona ställt mot andra viktiga "handelsvalutor" som t.ex. US Dollar och Brittiska Pund. En svag valutakurs som troligen blir långvarig, kopplat till Riksbankens expansiva penningpolitik med långsiktigt låga räntor.

Även under 2015 har det geopolitiska läget präglats av stor osäkerhet. Trots stor osäkerhet så är produktionstakten inom svensk skogsindustri hög med efterfrågan för flertalet av skogens huvudprodukter, d.v.s. sågade trävaror, avsalumassa, förpackningar, hygienprodukter och kraftpapper men tyvärr sämre för tidningspapper och grafiskt papper.

Enligt branschorganet Skogsindustrierna har det de senaste två åren beslutats om skogsindustriella investeringar i Sverige motsvarande 18 Miljarder kronor varav Södras Skogsägarnas andel är ca 25 % genom bl.a. investeringar i Värö Bruk.

Under 2015 har södra Sverige drabbats av två olika stormar. Stormen Egon i januari 2015 drabbade primärt Södra distriktet och stormen Helga i december 2015 drabbade primärt Norra distriktet. Totalt motsvarar stormvolymerna ca 3-4 månaders normal avverkningstakt. Produktions- och leveransmässigt uppstår det en obalans mellan vad som är avtalat med virkeskunderna om leveransplaner och det som stormarna "avverkar". En obalans som taktiskt och operativt måste kompenseras vid planering, produktion och leveranser av alla skogliga sortiment.

Sågtimmer

Produktionstakten i Sverige för sågade trävaror 2015 har inte varit så hög sedan 2007. Primärt kommer produktionsökningen från södra Sverige. Hög produktionstakt för sågverken har inneburit en hög och stabil efterfrågan på sågtimmer. Lagren av sågtimmer har varit i hygglig balans mellan utbud och behov under året, med mindre tidsmässiga störningar. Tyvärr har efterfrågan av talltimmer minskat med tillhörande prispress p.g.a. en försvagad marknad i Egypten kopplat till valutarestriktioner.

Leveranser har följt uppgjorda avtal och leveransplaner. Under året har vi även testat ett nytt sätt att sälja sågtimmer och massaved genom pilotförsök med Södras "Stamprismodell", en ny affärsmodell som är intressant för såväl säljare som köpare på virkesmarknaden.

Massaved

Processen att ställa om skogsindustrin i Sverige och utomlands pågår innebärande minskad produktion av grafiskt papper, t.ex. tidningspapper och högre produktion av förpackningar, hygienprodukter och kraftpapper. Svensk massaindustri har fortsatt att öka sina leveranser under 2015. Svensk papperstillverkning har under 2015 stabiliserats.

SC BB RG

Omställningsprocessen innebär att efterfrågan på massaved har varit lägre än utbudet, vilket resulterar i höga mellanlager och därmed en övergripande prispress neråt för sortimentet massaved. Överskottet av massaved har förstärkts genom omfattande import av massaved från Norge in till Mellansverige. Prästlönetillgångarnass leveranser har följt uppgjorda virkesavtal och leveransplaner på ett tillfredställande sätt men i vissa perioder har det varit svårt att leverera massaved p.g.a. överlager och därmed tillfälliga leveransbegränsningar och kvoteringar vid mottagande skogsindustrier och virkesterminaler.

Energisortiment

Marknadspriserna för energi, i princip oavsett energislag är historiskt låga vilket också påverkar sortimentet skogsbränsle. Senare årens milda vintrar med något lägre förbrukning har bidragit till ett överskott av energisortiment vilket resulterar i prispress nedåt och tyvärr sjunkande priser. En historiskt hög produktionstakt för svenska sågverk genererar också en hög produktionstakt av biprodukter som flis och spån. Biprodukter från sågverken som direkt konkurrerar med skogsbränsle i en energimarknad som redan präglas av överutbud.

Balanserad virkesmarknad

Marknadsstrategin under 2015 har varit att försöka hålla emot prispressen neråt i virkesförhandlingarna vilket vi i princip har lyckats med för såväl sågtimmer som massaved. Låga energipriser oavsett energislag har inneburit att Prästlönetillgångarna accepterat prissänkningar på biobränsle i nivå med generella prissänkningar i marknaden.

Sammanfattningsvis har virkesmarknaden under 2015 varit relativt väl balanserad men tidsmässigt problem med för stort utbud ställt mot behovet och därmed operativa kvoteringar och begränsningar när det gäller leveransplaner och - kvoter för alla sortiment. Virkesmarknaden är mycket bräcklig och känslig för mindre och större störningar, t.ex. störningar i virkestågsystemet, produktionsstörningar vid större skogsindustrier eller större och mindre stormar.

Jord

Stiftet bedriver ingen egen jordbruksverksamhet utan arrenderar ut hela innehavet av jordbruksmark som gårdsarrenden eller sidojordsarrenden. Upplåtelseformen innebär, enligt arrendelagen, rätt för arrendatorn att med nästan oinskränkt besittningsskydd förvalta egendomen utan direkt inblandning av jordägaren. I praktiken måste många frågor ändå lösas gemensamt.

Förvaltningsarbetet präglas av dagliga kontakter i frågor rörande investeringar och underhållsåtgärder, arrendeförhandlingar, syner och besiktningar, upphandlingsarbete, köp- och försäljningsaktiviteter, fastighetstaxering, fastighetsskatt, försäkringsfrågor med mera.

Antalet gårdsarrenden uppgår nu till 56 st. Av dessa är 12 st mjölkproducenter. Strukturarbetet fortsätter långsamt men strukturerat mot större effektivare driftsenheter med förbättrad konkurrenskraft i en jordbrukssektor som är starkt konkurrensutsatt lokalt, regionalt och globalt.

SL BB RG

2015 års skörd blev bra med rekordskördar för många lantbrukare.

Genomförda investeringar fördelades på byggnader, byggnadsinventarier och markanläggningar. Den största andelen ligger på täckdikningar samt en stor utbyggnad av spannmålsanläggningen på Gogatan. Under 2015 har två våtmarker anlagts för att sedimentera bort näringsämnen ur vattnet som avrinner från jordbruksmark och sedan ut i Vänern. Våtmarkerna innebär nya artrika biotoper och bidrar därmed till en ökad biologisk mångfald.

Finansiella placeringar
Under 2015 har de finansiella marknaderna präglats av kraftiga slag mellan upp- och nedgång kopplat till t.ex. kraftig kursuppgång under våren med nedgång under sommar och höst, Greklandskris, Kinas lägre tillväxt och omställning av ekonomin, låga och fallande räntor samt fallande råvarupriser på t.ex. olja och järnmalm. Tillgången på billigt riskvilligt kapital, snabb kommunikation och snabba psykologiska dynamiska effekter i en finansiell värld präglad av osäkerhet ökar risken för snabba nedgångar. Kapitalet söker bästa möjliga avkastning och omfördelas mellan olika tillgångsslag.

Strategin har varit att vid behov rebalansera fonden inom ramarna för gällande placeringspolicy genom bl.a. inköp av räntebärande värdepapper.

Under 2015 har det efter varje månadsbokslut gjorts en uppföljning av våra finansiella placeringar. Denna månadsrapport publiceras löpande på egendomsnämndens samverkansrum. Rapporten används t.ex. för att följa upp avkastningen samt indikera när det är läge att rebalansera.

Försäljning och inköp av fastigheter
Fastighetsaffärer som är påbörjade under 2015 men som inte är färdigbetalda eller registrerade under 2015 överflyttas till verksamhetsår 2016.

Försålda fastigheter
26 st (17 st) fastighetsaffärer har genomförts under 2015. 10 st (3 st) fastighetsaffärer avser bostadshus och ekonomibyggnader varav restaurangen Laxhall ingår. 4 st (3 st) fastighetsaffärer avser bostadshus på befintliga gårdsarrenden. Den försålda arealen uppgår totalt till ca 297 ha (53 ha).

Inköpta fastigheter
5 st (5 st) fastighetsaffärer har genomförts under perioden avseende mark. Inga byggnader har köpts in under år 2015. En fastighetsaffär var en bytesaffär med en församling. Inköpt areal uppgår till ca 38 ha (286 ha).

Väsentliga händelser efter räkenskapsåret 2015

Skog
Stormen Helga drabbade primärt norra Götaland i december 2015. Inventeringsarbetet startade omedelbart men blev klart först efter årsskiftet. Stormfällda volymer motsvarar ca 2-3 månaders normal avverkningstakt.

SC AB RP

Städarbetet efter stormar minskar tyvärr produktiviteten vid avverkning och ökar därmed kostnaderna innebärande att rotnettot blir svagare jämfört med konventionell gallring och föryngringsavverkning. Förvaltningens prognos är att städarbetet kommer att vara slutfört innan semesterperioden förutsatt att inga nya mindre eller större stormar tillkommer.

Södra Skogsägarna sänkte fr.o.m. februari priset för talltimmer med 25 kr/m3fub. Orsaken är pressad marknad för sågade trävaror av furu p.g.a. en tuff konkurrens från andra producentländer i de viktiga furumarknaderna i Mellanöstern och Nordafrika. Sänkningen förstärker prispressen nedåt för primärt talltimmer men även för grantimmer.

Positivt för Prästlönetillgångarna är att Södra Skogsägarna kommer att förbättra utdelningspolicyn genom att dela ut 50 % av rörelsevinsten tillbaka till medlemmarna om finansiella nyckeltal är uppfyllda. För PLT kommer det att innebära en hävstångseffekt på intäktssidan kopplat till ökade volymer, förbättrad efterlikvid och därmed bättre betalt för genomförda virkesleveranser mot Södras skogsindustrier och virkesterminaler.

Jord

Vid fardagen 2016-03-14 avslutades ett gårdsarrende varav hela fastigheten såldes. Förvaltningsarbetet kommer under 2016 att fortsätta mot målet med allt större produktionsenheter. Priserna på jordbruksfastigheter har dragit iväg på grund av låga räntor, trots låga priser och osäker framtid för såväl spannmål som mjölk.

Finansiella placeringar

Inledningsvis under 2016 har börserna världen över varit volatila, d.v.s. präglats av kraftiga och snabba kursuppgångar såväl som kursnedgångar. Många orsaker finns men huvudorsakerna är att det råder stor geopolitisk osäkerhet kopplat till pågående politiska kriser i Mellanöstern, finansiell osäkerhet om t.ex. Kinas sviktande ekonomiska tillväxt och betydande finansiell och politisk osäkerhet om EU:s framtid ("Grexit, Brexit"). Osäkerheten har resulterat i kraftiga slag mellan upp- och nedgång i börserna världen över och skillnaden mellan högsta och lägsta notering för OMX Stockholm 30 är ca 13 % hittills under 2016. Räntemarknaden präglas av historiskt låga, t.o.m. negativa marknadsräntor, vilket direkt påverkar fondens direktavkastning. Den generella marknadsbedömningen är att låga marknadsräntor kommer att särprägla finansmarknaderna inom överskådlig tid. Prästlönetillgångarnas strategi är att rebalansera de finansiella placeringarna inom ramarna för gällande placeringspolicy med syfte att uppnå de finansiella målen.

Miljö

Prästlönetillgångarna bedriver enligt miljöbalken ingen tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet. Skogsbruket är certifierade enligt FSC® och PEFC™. Förutom den generella naturhänsynen som tas i den dagliga skogsbruksverksamheten har 2276 ha produktiv skogsmark avsatts med hänsyn till naturvård vilket motsvarar ca 9 %.

Verksamheten bedrivs enligt strategin att balansera kraven på god ekonomi med god miljö- och naturvård. Administrationen och rutinerna kring certifieringsarbetet stöds av Svenska kyrkans skogscertifiering som är en ekonomisk förening där representanter från respektive medlemsstift ingår.

Varje år genomför ett oberoende certifieringsföretag extern revision för att därmed tillse att respektive egendomsförvaltning följer certifieringsstandarderna. Föreningen utför själv årliga interna revisioner av stiftens skogsbruk för att kontrollera att verksamheten överensstämmer med åtaganden i respektive standard.

Under 2015 har virkestransporter, från skogsbilväg till skogsindustrier och virkesterminaler till större delen utförts med virkesbilar som använder HVO som alternativt bränsle. HVO står för " Hydrogenated Vegetable Oil" och är en förnybar drivmedelskomponent som kan blandas i diesel eller ersätta diesel i dieselmotorer. HVO som bränsle minskar klimatpåverkan kraftigt genom att utsläppet av fossilt Co2 reduceras med 90 %. Vi avser att under 2016 genomföra pilotförsök i fält genom att även använda HVO hos utvalda entreprenörer och skogsmaskiner.

Inom jordbruket är varje enskild arrendator ansvarig för gårdens totala verksamhet. Egendomsförvaltningen informerar arrendatorerna i aktuella miljöfrågor. Under 2015 har projektering och anläggande inletts av flera våtmarker. Ett 10-tal objekt är framtagna för vidare projektering och anläggning. Syftet med våtmarkerna är att bromsa läckaget av växtnäringsämnen vidare ut i vattendragen samt att förbättra den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet.

Verksamhetens klimatpåverkan
Jordens klimat blir allt varmare och vår planet har aldrig, i modern tid, varit varmare än under 2015. Primär orsak är att de fossila bränslen som används, t.ex. olja och kol, släpper ut koldioxid i atmosfären som förstärker den naturliga växthuseffekten och därmed påverkar klimatet.

En ökad skogsproduktion samt en ökad användning av skogsprodukter motverkar växthuseffekten. Ett ansvarsfullt uthålligt skogsbruk är positivt för klimatet då Co2 inlagras såväl i växande skog som i skogens olika förnyelsebara produkter. Inlagring som kan betraktas som en kolsänka. Förutom att lagra in Co2 utgör skogen en förnyelsebar råvarubas som kan ersätta och ersätter andra icke förnyelsebara material som fossil olja. Ett bra exempel på substitution är biodiesel baserat på bl.a. skogsprodukter. En miljömässigt bra produkt som kan ersätta eller blandas med oljebaserad fossil diesel.

Under 2015 binds det 143 946 ton Co2 genom virkesförrådets tillväxt. Virkesuttaget genom föryngringssavverkning och gallring motsvarade 147 300 ton Co2. Huvuddelen av virkesuttaget sker i form av sågtimmer då gallringsandelen utgjorde ca 28 % av den totalt avverkade volymen. Skogs- och vägmaskinernas totala utsläpp motsvarade ca 750 ton Co2, ca 0,52 % av skogens inlagring av Co2. Personalens tjänsteresors totala utsläpp motsvarade ca 3 ton Co2, ca 0,002 % av skogens inlagring av Co2.

SC BB RG

Nettoeffekten av inlagring av Co2 blev under 2015 negativ (-4 212 ton Co2), primärt kopplat till att uttaget ur virkesförrådet blev högre än budgeterat kopplat till att avverkningen detta ovanliga år översteg tillväxten p.g.a. av stormarna Egon och Helga som oplanerat ökade avverkningstakten under 2015.
Avverkad och levererad råvara förädlas i kundernas olika skogsindustrier och blir t.ex. brädor och plank som byggs in i hus och olika pappersprodukter som efter användning och återanvändning bidrar till att minska oljeberoendet som råvara vid energitillverkning.

Framtida utveckling av verksamheten

Skog
Inom skogsförvaltningen är det påbörjat olika utvecklings- och förbättringsprojekt vars mål är att effektivisera förvaltningen och därmed förstärka såväl direkt- som totalavkastning.

Den första visionen innebär att den skogliga planeringsprocessen ska bli effektivare med högre precision och kvalitét genom att de arbetsprocesserna får ett förbättrat digitalt stöd för ständiga förbättringar med fältanpassade, integrerade och mobila informationssystem. I praktiken innebär det t.ex. att digitala traktunderlag kan framställas direkt ute i fält och kommuniceras digitalt och mobilt till våra entreprenörers maskindatorer.

Den andra visionen innebär att såväl skördare, skotare som virkesbilar blir mobilt uppkopplade i en digital drivningskedja. Detta innebär att maskinerna kan ta emot planeringsunderlag och styrinstruktioner digitalt och mobilt ut till fordonsmonterade datorer och läsplattor. Kontrollen av den dagliga produktionen förbättras genom tydligare uppföljning av produktion, leveranser och virkeslager i skog och vid bilväg.

Strukturarbetet med att optimera fastighetsinnehavet avseende t.ex. driftsstorlek, belägenhet och produktionspotential (bonitet) fortgår men förvaltningens strategiska mål är att öka takten på strukturarbetet avseende även skogsfastigheter.

Jord
Förvaltningens strategiska mål är att minska antalet fastigheter men öka driftsstorleken samt bibehålla total förvaltad areal jordbruksmark. Genom strukturarbetet följer förvaltningen en trend mot rationellare och större driftsenheter oavsett produktionsform. Fastighetsinnehavet kommer därmed bli mer koncentrerat till slättbygderna. Ett annat strategiskt mål är att förvaltningen skall bidra till omställningen av energisystemen från fossilberoende till biobränslen genom att under året projektera och driftsätta en solcellsanläggning på en av Prästlönetillgångarnas gårdar.

Finansiella placeringar
Under 2016 kommer det att genomföras en översyn och vid behov en revision av gällande placeringspolicy utifrån förändrade finansiella förutsättningar.

SC AB RG

Organisation
Inom förvaltningen pågår det ett förändringsarbete som skall resultera i högre kvalité och förbättrad produktivitet genom ökade inslag av teamarbete i olika arbetsprocesser och i olika typer av förbättringsprojekt.

Barnkonsekvensanalys och -utfall

Fr.o.m. 2013 gäller i Svenska kyrkan att det inför ett beslut ska ingå en barnkonsekvensanalys (BKA). Begreppet "barn" definieras som personer som är 0-18 år. Förvaltningen av prästlönetillgångarna i Skara stift kan i vissa specifika och avgränsade förvaltningsfrågor innebära en direkt påverkan på barn. Vid sådana specifika behov i förvaltningen får konsekvenserna utredas från fall till fall. Arbetet med barn- och ungdomar är en viktig del i den grundläggande uppgiften för församlingar/pastorat. Nivån på de utdelningar som görs ur prästlönetillgångarna kan därmed påverka barns och ungas situation i de pastorala sammanhangen.

Skogen i Skolan och skolskogar
Ett exempel är att egendomsförvaltningen stödjer arbetet med barns rättigheter och utbildning genom att vara engagerade i *"Skogen i Skolan"*. (<http://skogeniskolan.se/>). Egendomschefen medverkar genom medlemskap Västra Götalands styrgrupp. Skogen i Skolan är ett nationellt samverkansprogram mellan skolan och Sveriges skogliga intressenter. Verksamheten bedrivs på skolans villkor och startade 1973. Skogen i Skolan vill öka intresset för och kunskaperna om skogen och alla dess värden. Organisationen vill erbjuda skolan utökade möjligheter till verklighetsstudier av skogen och skogsindustrin.
En skolskog är ett avgränsat område som disponeras av skolan för lektioner och utevistelser (<http://www.skogeniskolan.se/skolskogar>). Här kan teorier testas i praktiken. Att känna en trygghet att vara i skogen är en demokratisk fråga då vi enligt allemansrätten har rätt att bruka och befinna oss i såväl statlig som privat skogmark. Skolskogarna skapar en god kommunikationskanal mellan skogsägare och de som använder skogen. Upplevelsen och lärandet om skogen sker bland annat på anlagda skolskogar på prästlönetillgångarnas skogsfastigheter. En nyanlagd skolskog är belägen i Tun, Södra Kållands pastorat. (<https://www.svenskakyrkan.se/skarastift/klassrum-i-stiftets-skog>)

Stiftsreservat
De olika stiftsreservaten (<https://www.svenskakyrkan.se/skarastift/stiftsreservat>) har en viktig lärandefunktion. Genom att bevara biologiska, historiska och kulturella platser ges barn och ungdomar möjligheten att få lära sig mer om sin bygd och dess historia.
Många av stiftsreservaten är belägna långt ifrån tätorter utan möjligheter till kollektivtrafik vilket kan förhindra och försvåra för barn och ungdomar att besöka stiftsreservaten. Vid nyetablering av framtida stiftsreservat bör det särskilt beaktas närheten till tätorter, kollektivtrafik samt tillgängligheten för handikappade människor oavsett ålder. Stiftsreservaten utgör en angelägen strategiskt och långsiktig satsning vid förvaltningen av Prästlönetillgångarna i Skara stift. Ett exempel är en under 2015 uppstartad projektering av ett nytt samverkansreservat i närheten av Fristad samhälle (<http://www.hembygd.se/fristads-hembygdsforening/molarps-kvarn/>. Denna satsning bör kunna möta de generella kraven enligt beskrivningen ovan. Ett annat exempel på pågående projektering av nytt samverkansreservat är det gamla fiskartorpet Hulan, beläget på Torsö i Vänerns skärgård (<http://www.hembygd.se/torso>). Förvaltningen har under 2015/2016

SC BB PG

genomfört åtgärder för att bevara och utveckla torpets naturvärden genom restaurering av gamla betesmarker samt framtagning av stenmurar och vårdträd genom att anlägga så kallade NS-bestånd.

Resultat och ställning
Förvaltningen av Prästlönetillgångarna i Skara stift har för år 2015 givet ett resultat av 58.760 tkr inklusive realisationsvinster om 17.258 tkr och andra icke utdelningsbara inäkter om 3.746 tkr. Dessa intäkter av fast egendom får inte delas ut utan skall läggas till prästlönefondens kapital. Avskrivning utöver plan och avsättning periodiseringsfond har gjorts med 11.891 tkr respektive 6.300 tkr. Värdesäkring av prästlönefondens kapital, enligt kyrkoordningen 46 kapitlet 11§, har inte gjorts då det inte varit någon inflation under året.
Årets förändring av utdelningsbara resultatet uppgår till 37.756 tkr. Totalt finns ett ackumulerat utdelningsbart resultat på 49.264 tkr.
Nuvarande inkomstskatt för juridiska personer är 22 %. Vid en framtida upplösning av nuvarande obeskattade reserver på 23.191 tkr kommer det utdelningsbara resultatet att öka med 18.089 tkr.

Konsolideringstaket i den samlade förvaltningen uppgår till 103.840 tkr och motsvarar cirka två års utdelning. Konsolideringstaket utnyttjas till 69 %.

SC BL RG

Flerårsjämförelse

Uppgifterna för 2011-2012 i flersårsöversikten har ej räknats om vid övergång till K3-regelverket, med hänvisning till K3 p.35.3 och 35.32.

		2015	2014*	2013	2012	2011
Rörelsens intäkter, Mkr		134,1	120,4	115,4	111,0	109,6
varav resultat vid avyttring av prästlönefastigheter, Mkr		17,2	2,3	9,9	8,6	2,5
Årets resultat, Mkr		58,8	72,7	64,1	57,0	61,8
Förslag till utdelning, Mkr		50,0	60,0	50,0	45,0	60,0
Balansomslutning per bokslutsdag, Mkr		1 212,5	1 195,7	1 175,5	1 153,2	1 155,3
Nyckeltal per rörelsegren						
Vinstmarginal, skog	%	52,8	57,9	48,4	52,4	57,6
Vinstmarginal, jord	%	76,7	78,5	63,5	60,0	65,4
Vinstmarginal, fond	%	74,9	93,7	55,3	71,6	69,8
Vinstmarginal förvaltade tillgångar		**71,1**	**67,6**	**52,6**	**57,7**	**59,8**
Direktavkastning, skog	%	2,6	2,5	2,0	2,3	3,1
Direktavkastning, jord	%	3,2	3,3	2,6	2,3	2,7
Direktavkastning, fond	%	1,1	22,5	1,5	3,3	2,4
Direktavkastning förvaltade tillgångar		**2,7**	**3,5**	**2,1**	**2,5**	**3,0**
Totalavkastning, skog	%	2,6	2,3	1,8	1,9	20,2
Totalavkastning, jord	%	5,1	2,5	1,9	2,7	16,3
Totalavkastning, fond	%	1,1	22,5	15,8	13,2	-13,1
Totalavkastning förvaltade tillgångar		**3,2**	**3,2**	**2,6**	**2,7**	**17,1**
Marknadsvärden förvaltade tillgångar, Mkr**						
Skog		1 791	1 788	1 617	1 614	1 616
Jord		617	616	637	642	642
Fond		149	86	123	122	131
Summa marknadsvärde, Mkr		**2 557**	**2 490**	**2 377**	**2 378**	**2 389**

Nyckeltalsdefinitioner
Vinstmarginal (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med rörelsens intäkter.
Direktavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.
Totalavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, inklusive realisationsresultat och avskrivningar, plus värdeutveckling under året dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.
*Under 2014 har omtaxeringar skett av ett stort antal fastigheter. Marknadsvärden för skog och jord baseras på taxeringen 2014 och uppgår till totalt 2.404 Mkr varav skog utgör 1.788 Mkr och jord 616 Mkr. .
**Marknadsvärdet för skog, jord och övriga fastigheter är för åren 2010-2015 lika med taxeringsvärdet uppräknat med 1,33.

GC DB

Förslag till vinstdisposition

Till stiftfullmäktiges förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade vinstmedel		61 507 673
Årets disponibla resultat		37 756 213
	kronor	99 263 886

Disponering av vinstmedlen

Till församlingarna utdelas		25 000 000
Till stiftet som särskild utjämningsavgift		25 000 000
Återstående medel överförs i ny räkning		49 263 886
	kronor	99 263 886

En långsiktigt jämn utdelningsnivå eftersträvas. Totalt finns ett ackumulerat utdelningsbart resultat efter utdelning av 2015 års resultat uppgående till 49.264 tkr.

SC

Resultaträkning	Not	2015	2014
Rörelsens intäkter	2		
Nettoomsättning prästlönefastigheter	3, 4	113 743	92 910
Intäkter prästlönefond	5	1 780	25 102
Resultat vid avyttring av präslönefastigheter		17 258	-270
Övriga rörelseintäkter		1 070	2 492
Förändring av lager		291	172
		134 142	120 406
Rörelsens kostnader			
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster		-20 624	-17 551
Kostnader för inhyrd personal	6	-10 469	-9 567
Övriga externa kostnader	4, 7	-17 619	-10 212
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	8	-5 600	-5 864
Summa rörelsens kostnader		-54 312	-43 194
Rörelseresultat		79 830	77 212
Resultat från finansiella poster	9		
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		1 158	2 191
Räntekostnader och liknande resultatposter		-	-1
Summa resultat från finansiella poster		1 158	2 190
Resultat efter finansiella poster		80 988	79 402
Bokslutsdispositioner	10	-18 191	-
Skatt på årets resultat	11	-4 037	-6 746
Årets vinst		58 760	72 656

Årets resultat enligt resultaträkningen	58 760	72 656
Omföring av realisationsvinst resp. förlust fastigheter i förhållande till anskaffningsvärde	-17 258	270
Omföring av övriga icke utdelningsbara intäkter avs. fastigheter	-3 746	-2 854
Årets disponibla resultat	37 756	70 072

Prästlönefastigheter och prästlönefonder ska förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Resultaträkningen ovan är utformad för att följa god redovisningssed. Det redovisade resultatet är inte i sin helhet disponibelt för ändamålet. Enligt lag och kyrkoordning ska kapitalisering ske enligt ovan.

Balansräkning	Not	2015-12-31	2014-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Stödrätter	12	106	186
Materiella anläggningstillgångar			
Prästlönefastigheter	13	908 858	913 642
Inventarier	14	626	646
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	15	11 012	5 086
		920 496	919 374
Finansiella anläggningstillgångar			
Prästlönefondsmedel	16	144 787	124 925
Summa anläggningstillgångar		1 065 389	1 044 485
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Virkeslager		795	504
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		17 251	11 500
Aktuella skattefordringar		4 167	-
Övriga kortfristiga fordringar		5 635	3 897
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	5 747	3 867
		32 800	19 264
Kassa och bank		113 366	131 485
Summa omsättningstillgångar		146 961	151 253
Summa tillgångar		1 212 350	1 195 738

SC DB RG

Balansräkning	Not	2015-12-31	2014-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	18		
Bundet eget kapital			
Prästlönefastighetskapital		919 870	918 728
Prästlönefondskapital		144 787	124 925
		1 064 657	1 043 653
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		61 508	51 436
Årets disponibla resultat		37 756	70 072
		99 264	121 508
Summa eget kapital		1 163 921	1 165 161
Obeskattade reserver	19	23 191	5 000
Avsättningar	20		
Avsatt till skogsvård		7 788	7 794
Summa avsättningar		7 788	7 794
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		-	560
Leverantörsskulder		7 347	4 651
Aktuella skatteskulder		-	1 288
Övriga kortfristiga skulder		2 840	4 003
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	7 263	7 281
Summa kortfristiga skulder		17 450	17 783
Summa eget kapital och skulder		1 212 350	1 195 738
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	22	253	327

SC BB RG

Kassaflödesanalys	Not	2015	2014
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat efter finansiella poster		80 988	79 402
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, mm	23	-14 214	-17 190
Betald inkomstskatt		-9 493	-6 746
		57 281	55 466
Ökning/minskning varulager		-291	-172
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-9 369	-3 628
Ökning/minskning kortfristiga rörelseskulder		955	218
Kassaflöde från den löpande verksamheten		48 576	51 884
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-475	-354
Sålda materiella anläggningstillgångar		22	26
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-453	-328
Prästlönetillgångar			
Prästlönefastigheter			
Förvärv av prästlönefastigheter		-15 675	-32 222
Försäljning av prästlönefastigheter		29 294	5 208
Prästlönefondsmedel			
Förvärv av värdepapper		-7 449	-36 634
Försäljning av värdepapper		-	99 402
Kassaflöde från prästlönetillgångar		6 170	35 754
Kassaflöde före utdelning		54 293	87 310
Utdelning till församlingar/pastorat och stift		-60 000	-50 000
Årets kassaflöde		-5 707	37 310
Likvida medel vid årets början		219 096	181 786
Likvida medel vid årets slut	24	213 389	219 096

SL BB RG

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Prästlönetillgångarnas årsredovisning har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Svenska Kyrkans Redovisningskommitté (KRED). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år, om inget annat anges.

Intäktsredovisning
Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och som är för egen räkning.

Försäljning av varor redovisas vid leverans av produkter till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms, rabatter och kursdifferenser vid försäljning i utländsk valuta.

Virkesintäkter redovisas enligt följande:

Leveransvirke:	i den period virket levererats till köparen.
Avverkningsuppdrag och leveransrotköp:	i den period virket inmäts.
Rotposter:	vid kontraktstillfället.

Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

Arrende- och hyresintäkter:	i den period uthyrningen avser
Ränteintäkter:	i enlighet med effektiv avkastning
Erhållen utdelning:	när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker

Bidrag och offentliga bidrag
Bidrag och offentliga bidrag intäktsredovisas efter hand som villkor som är förknippade med bidragen uppfylls. Bidrag och offentliga bidrag till anläggningstillgångar har reducerat anskaffningsvärdet på anläggningstillgångarna.

Leasing
All leasing, både när prästlönetillgångarna är leasetagare och leasegivare, redovisas som operationell leasing dvs. leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som kostnad/intäkt linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

SC BB RS

Inkomstskatt
Prästlönetillgångarna beskattas från och med inkomståret 2014 som en inskränkt skattskyldig stiftelse. Endast inkomst av näringsverksamhet och innehav av fastighet beskattas. Kapitalvinster och andra inkomster som inte kommer från näringsverksamhet är alltid skattefria förutsatt att villkoren för inskränkt skattskyldighet är uppfyllda.

Materiella anläggningstillgångar
Materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som innehas för att bedriva näringsverksamhet (ge ekonomiska fördelar/kassaflöde).

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Bidrag och offentliga bidrag som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde.

I samband med övergången till K3 delades vissa av prästlönetillgångarnas materiella anläggningstillgångar upp i komponenter. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponentens bokförda värde och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Tillkommande utgifter som avser tillgångar som inte delas upp i komponenter läggs till anskaffningsvärdet till den del tillgångens prestanda ökar i förhållande till tillgångens värde vid anskaffningstidpunkten.

Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Realisationsvinster respektive realisationsförluster vid avyttring av prästlönefastighet redovisas på separat rad under rörelsens intäkter. Som avyttring av prästlönefastighet räknas även allframtidsupplåtelser av nyttjanderätt, servitut eller annat intrång där erhållen ersättning avser att täcka en på fastigheten bestående värdenedgång. Övriga realisationsvinster respektive realisationsförluster avseende anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde.

Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.

Mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av.

SL BB RS

Följande avskrivningstider tillämpas:

Datorer	3 år
Inventarier rörelsen (exkl. byggnadsd:o)	5 år
Byggnader	
-Bostad primär	50 år
-Bostad sekundär	20 år
-Ekonomibyggnader	25 år
-Övriga byggnader	10 år
Markanläggningar	33 år
Byggnadsinventarier	20 år

Finansiella instrument
Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när prästlönetillgångarna blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och prästlönetillgångarna har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.
Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Prästlönefondsmedel - Övriga långfristiga värdepappersinnehav
Innehaven innehas på lång sikt och redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas posten fortsatt i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärdet på balansdagen. De räntebärande tillgångarna redovisas i efterföljande redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

Prästlönefondsplaceringar
Prästlönefondsmedel utgör en separat förvaltad tillgångsmassa, motsvarande förvaltningens bundna prästlönefondskapital, där insättningar och uttag ur värdepappersportföljen sker i samband med köp och försäljning av prästlönefastigheter. Samtliga tillgångar och eventuella fondlikvidskulder som är relaterade till portföljen redovisas på raden Prästlönefondsmedel i balansräkningen.
Prästlönefondsmedlen förvaltas långsiktigt och redovisas som anläggningstillgång. Förvaltningen av prästlönefondsmedel utgör en kärnverksamhet i förvaltarens uppdrag och redovisas som egen rörelsegren. Avkastningen från prästlönefondsmedlem redovisas på separat rad under verksamhetens intäkter.

För de noterade värdepapper som ingår i prästlönefondsmedlen sker en kollektiv värdering. Det innebär att vid prövning av lägsta värdets princip/prövning av nedskrivningsbehov avräknas orealiserade förluster mot orealiserade vinster inom portföljen.

Kundfodringar och övriga fordringar
Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

GC BB RG

Avsättningar
Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar prästlönetillgångarnas in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamhet, investeringsverksamhet, finansieringsverksamhet samt förvaltade prästlönetillgångar. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.
Som likvida medel klassificeras rörelsemedel bestående av kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats.

Ansvarsförbindelser
En ansvarsförbindelse redovisas när det finns:
a) en befintlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller att åtagandets storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet, eller
b) när det finns en möjlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser.

Eget kapital och lämnad utdelning
Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital.

Bundet eget kapital utgörs av Prästlönefastighetskapital och Prästlönefondskapital. Vid försäljning av prästlönefastighet tillförs prästlönefondskapitalet ett belopp motsvarande erhållen köpeskilling. Detta uppnås genom omföringar inom eget kapital, enligt not Eget kapital. Prästlönefondskapitalet värdesäkras årligen, genom en kapitalisering som tas av avkastningen, för att trygga att kapitalet inte urholkas på grund av inflation. Vid köp av prästlönefastighet förs ett belopp motsvarande köpeskillingen om från prästlönefondskapital till prästlönefastighetskapital.

Fritt eget kapital utgörs av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital samt lämnad utdelning.

Utdelning
Av stiftsfullmäktige beslutad utdelning redovisas direkt mot fritt eget kapital.

Not 2 Information om oberoende rörelsegrenar

	2015	2014
Rörelsens intäkter fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande:		
Skog	89 905	70 075
Jord	42 450	25 229
Fond	1 787	25 102
Summa	134 142	120 406
Rörelseresultatet fördelar sig på rörelsegrenar enligt följande:		
Skog	46 966	39 506
-varav realisationsresultat vid avyttring anl.tillgång	725	728
Jord	31 524	14 193
-varav realisationsresultat vid avyttring anl.tillgång	16 533	1 552
Fond	1 339	23 513
Rörelseresultat	79 830	77 212

Not 3 Nettoomsättning prästlönefastigheter

	2015	2014
Intäkter skog		
Rotposter	12 079	5 600
Leveransvirke	68 258	56 435
Jaktarrenden	2 793	2 815
Utvinning från täkter	3 493	2 282
Intrångsersättningar	47	464
Övriga intäkter	1 791	-
	88 461	67 596
Intäkter jord		
Jordbruksarrenden (inkl markarrenden)	24 656	24 428
Hyror	337	482
Intrångsersättningar	72	109
Övriga intäkter	217	295
	25 282	25 314
Summa	113 743	92 910

Not 4 Operationella leasingavtal

	2015	2014
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	494	438

Den operationella leasingen utgörs av hyrda fastigheter/lokaler.

Under perioden erhållna variabla leasingavgifter	27 786	27 726

De huvudsakliga leasingavgifterna avser jordbruksarrenden.

Not 5 Intäkter prästlönefond

	2015	2014
Utdelningar	995	133
Ränta på bankmedel	319	710
Realisationsresultat vid försäljningar	-	23 775
Övriga intäkter	466	484
Summa	1 780	25 102

Not 6 Kostnader för inhyrd personal

Av Skara Stift inlånad personal har varit engagerad i verksamheten med en arbetsinsats motsvarande 15,4 heltidstjänster vid årets utgång, varav 4 personer är kvinnor (16,3 resp 4 personer föregående år). Utav dessa utgör skogspersonal i fält 8 personer (8 personer), samtliga män.

Not 7 Ersättning till revisorerna

	2015	2014
Kvalificerade revisorer		
PwC		
Revisionsuppdrag	60	60
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	22	-
Skatterådgivning	77	48
Övriga tjänster	92	49
	251	157

	2015	2014
Övriga valda revisorer		
Revisionsuppdrag	-	11
Övriga tjänster	118	-
	118	11
Summa	369	168

Not 8 Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar

	2015	2014
Stödrätter	79	79
Prästlönefastigheter	3 739	3 970
Inventarier	1 782	1 815
Avskrivningar enligt plan	5 600	5 864

Not 9 Resultat från finansiella investeringar

	2015	2014
Räntor	1 158	2 190
Summa	1 158	2 190

Not 10 Bokslutsdispositioner

	2015	2014
Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	11 891	-
Förändring av periodiseringsfond	6 300	-
Summa	18 191	0

GC BB PG

Not 11 Skatt på årets resultat

	2015	2014
Aktuell skatt	4 037	6 746
Uppskjuten skatt	-	-
Skatt på årets resultat	4 037	6 746
Redovisat resultat före skatt	62 796	79 402
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22%)	13 815	17 468
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	9	18
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	-4 918	-6 109
Skatteeffekt av skillnad mellan skattemässig och bokföringsmässig avskrivning	1 043	51
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	-180	-85
Skatteeffekt av schablonränta på p-fond och fondandelar	7	17
Skatteeffekt substansminskning och skogsavdrag	-5 739	-4 614
Redovisad skattekostnad	4 037	6 746

Not 12 Stödrätter

	2015	2014
Ingående anskaffningsvärden	397	-
Omklassificeringar	-	397
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	397	397
Ingående avskrivningar	-211	-
Omklassificeringar	-	-132
Årets avskrivningar	-80	-79
Utgående ackumulerade avskrivningar	-291	-211
Utgående restvärde enligt plan	106	186

Not 13 Prästlönefastigheter

	2015	2014
Ingående anskaffningsvärden	957 856	929 844
Inköp	9 750	30 513
Försäljningar och utrangeringar	-13 807	-3 105
Justeringar	-	604
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	953 799	957 856
Ingående avskrivningar	-41 664	-36 551
Försäljningar och utrangeringar	1 770	177
Årets avskrivningar	-5 047	-5 290
Utgående ackumulerade avskrivningar	-44 941	-41 664
Ingående nedskrivningar	-2 550	-
Återförd nedskrivning	2 550	-
Årets nedskrivningar	-	-2 550
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	-2 550
Utgående restvärde enligt plan	908 858	913 642
Taxeringsvärden		
Byggnader	98 461	109 206
Mark	1 825 707	1 823 967
Övrig fast egendom	5 375	4 558

Bidrag från Jordbruksverket har erhållits med 633.410 kr för att färdigställa våtmarker som ska bevaras för miljön.

Prästlönetillgångarna omfattas från och med år 2000 av bokföringsskyldighet. I den öppningsbalansräkning som upprättades 2000-01-01 värderades fastighetsbeståndet, med stöd av BFN U 95:3, till ett försiktigt beräknat marknadsvärde vilket ansågs motsvara då aktuella taxeringsvärden.

Prästlönetillgångarnas rättsliga status, förvaltning och bokföringsskyldighet regleras i lag. Prästlönefastigheterna bedöms utifrån den särskilda lagregleringen inte utgöra förvaltningsfastigheter i enlighet med allmänt råd i K3.

GC BB RG

Not 14 Inventarier

	2015	2014
Ingående anskaffningsvärden	3 905	4 170
Årets förändringar		
-Inköp	475	345
-Försäljningar och utrangeringar	-825	-213
-Omklassificeringar	-	-397
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 555	3 905
Ingående avskrivningar	-3 259	-3 075
Årets förändringar		
-Försäljningar och utrangeringar	803	213
-Avskrivningar	-474	-529
-Omklassificeringar	1	132
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 929	-3 259
Utgående restvärde enligt plan	626	646

Not 15 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	2015	2014
Ingående nedlagda kostnader	5 087	3 378
Under året nedlagda kostnader	1 667	1 708
Under året genomförda omfördelningar	-669	-
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	6 100	-
Under året resultatförda kostnader	-1 173	-
Utgående nedlagda kostnader	11 012	5 086

Not 16 Prästlönefondsmedel

	Anskaffningsvärde		Bokfört värde		Marknadsvärde	
Noterade aktier och aktiefonder	33 929	(31 075)	33 929	(31 075)	38 394	(33 880)
Noterade räntebärande värdepapper	10 080	(5 980)	10 080	(5 980)	10 009	(5 987)
Övriga värdepappersinnehav	260	(260)	260	(260)	260	(260)
Likvida medel	102 091	(96 069)	102 091	(96 069	102 091	(96 069)
Skuld ej överf. prästlönefondsmedel	-1 573	(-8 459)	-1 573	(-8 459)	-1 573	(-8 459)
Summa prästlönefondplaceringar	**144 787**	**(124 925)**	**144 787**	**(124 925)**	**149 181**	**(127 737)**

	2015-12-31	2014-12-31
Ingående anskaffningsvärden	124 925	101 399
Årets förändringar		
-Tillkommande värdepapper	7 449	36 634
-Avgående värdepapper	-29 294	-79 581
-Omklassificeringar	-	46 563
-Likviditet	41 707	19 910
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	144 787	124 925
Utgående redovisat värde, totalt	144 787	124 925

Not 17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2015-12-31	2014-12-31
Försäkringspremier	278	222
Upplupna ränteintäkter	448	821
Upplupna försäkringsersättningar	1 791	134
Övriga poster	3 230	2 690
	5 747	3 867

Not 18 Förändring av eget kapital

	Prästlöne-fastighets-kapital	Prästlöne-fondskapital	Balanserat resultat	Disponibelt årsresultat
Belopp vid årets ingång	**918 728**	**124 925**	**51 436**	**70 072**
Omföring av fg års resultat			70 072	-70 072
Köp/försäljning prästlönefastighet	3 639	-3 639		
Omföring avskrivning fastighet	-5 047	5 047		
Omklassificeringar	2 550	-2 550		
Årets resultat				58 760
Avsättning till bundet eget kapital				
omföring av realisationsvinst(förlust) fastighet		17 258		-17 258
omföring av övriga icke utdelningsbara intäkter avs fastigheter		3 746		-3 746
Utdelning				
Utdelning till församling/pastorat			-30 000	
Särskild utjämningsavgift till stiftet			-30 000	
Eget kapital vid årets utgång	**919 870**	**144 787**	**61 508**	**37 756**

Not 19 Obeskattade reserver

	2015-12-31	2014-12-31
Ackumulerad skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	11 891	-
Periodiseringsfond	11 300	5 000
Summa	23 191	5 000

Not 20 Avsättningar

	2015	2014
Avsättningar för skogsvård		
Avsättning vid periodens ingång	7 788	7 794
Avsättning vid periodens utgång	7 788	7 794

GL BB RG

Not 21 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda arrendeintäkter	6 558	6 218
Övriga poster	705	1 063
Summa	7 263	7 281

Not 22 Ansvarsförbindelser

Prästlönetillgångarna har ingått två avtal gällande ev. lösen av tillgångar. Det ena avtalet gäller ett belopp på 600 tkr med giltighetstid till 14/3 2015. Det andra avtalet gäller ett belopp på 600 tkr, tecknat 2009 och gällande till den 14/3 2020. Åtagandet minskar med 60 tkr per år och avtal.

Not 23 Justeringar för poster som inte ingår i kassaflöde, mm

	2015	2014
Avskrivningar	5 600	5 864
Realisationsresultat	-17 258	-26 055
Nedskrivning	-2 550	2 550
Avsättning till skogsvård	-6	-1 394
Övriga justeringar	-	1 845
Summa justeringar	-14 214	-17 190

Not 24 Likvida medel

	2015	2014
Banktillgodohavanden finansiella placeringar	101 597	49 507
Banktillgodohavanden rörelsen	111 792	169 589
Likvida medel i kassaflödesanalysen	213 389	219 096

Utdelning till Skara Stifts församlingar/pastorat enligt egendomsnämndens bokslut 2015 (utbetalning i juni 2016). Särskild utjämningsavgift är avdragen.

Församling/Pastorat	Andelstal	Andel (kr)
Alingsås	2,268	567 000
Amnehärad-Lyrestad	4,029	1 007 250
Bjärke	0,906	226 500
Borås	1,797	449 250
Essunga	0,946	236 500
Falköping	2,266	566 500
Finnerödja-Tived*	0,786	196 500
Floby	3,524	881 000
Fristad	1,665	416 250
Grästorp	1,756	439 000
Götene	4,816	1 204 000
Habo	1,880	470 000
Herrljunga	3,369	842 250
Hjo	1,862	465 500
Karlsborg	3,837	959 250
Lidköping	0,003	750
Lugnås-Ullervad	2,398	599 500
Mariestad	1,826	456 500
Mullsjö-Sandhem	2,208	552 000
N. Billing	3,094	773 500
N. Hestra	1,360	340 000
N. Mo	7,097	1 774 250
Redväg	2,092	523 000
Sandhult	1,418	354 500
Skara	3,850	962 500
Skultorp	0,706	176 500
Skövde	0,713	178 250
Stenstorp	1,837	459 250
Sunnersberg	1,847	461 750
Sävare	2,016	504 000
S. Ving	1,041	260 250
S. Kålland	4,997	1 249 250
Tibro	2,352	588 000
Tidaholm	4,398	1 099 500
Toarp	1,028	257 000
Trollhättan	0,306	76 500
Töreboda	5,157	1 289 250
Ulricehamn	1,199	299 750
Vara	4,991	1 247 750
Vårgårda	3,560	890 000
Vänersborg & Väne-Ryr	0,512	128 000
Värsås	1,258	314 500
V. Tunhem	1,029	257 250
Summa total utdelning	**100**	**25 000 000**

* tillhör Strängnäs stift from. 2014
Rommele erhåller utdelning från Göteborgs prästlönetillgångar

GL BB RP

Skara 2016-04-06

Gudrun Carlsson
Ordförande

Bernt Berggren

Laila Neck

Rune Skogsberg

Jörgen Åkesson

Sture Kjell

Lars Elwing

Vår revisionsberättelse har lämnats 2016-04-28.

Klas Björnsson
Auktoriserad revisor

Bill Johansson

Uhlf Skoglund

Revisionsberättelse

Till stiftsfullmäktige i Skara stift avseende Prästlönetillgångarna i Skara stift, org.nr 855900-6369

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Prästlönetillgångarna i Skara stift för år 2015.

Egendomsnämndens ansvar för årsredovisningen

Det är egendomsnämnden som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som egendomsnämnden bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Granskningen har utförts enligt god revisionssed. För den auktoriserade revisorn innebär detta att denna utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur prästlönetillgångarna i stiftet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i prästlönetillgångarna i stiftets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i egendomsnämndens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av dess finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att stiftsfullmäktige fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra *förordningar* samt kyrkoordningen

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av egendomsnämndens förvaltning för Prästlönetillgångarna i Skara stift för år 2015.

Egendomsnämndens ansvar

Det är egendomsnämnden som har ansvaret för förvaltningen enligt kyrkoordningen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i prästlönetillgångarna i stiftet för att kunna bedöma om någon ledamot av egendomsnämnden har företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till försummelse som kan leda till ersättningsskyldig. Vi har även granskat om någon ledamot av egendomsnämnden på annat sätt har handlat i strid med kyrkoordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att stiftsfullmäktige beviljar egendomsnämndens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Skara den 28 april 2016

Bill Johansson

Uhlf Skoglund

Klas Björnsson

Auktoriserad revisor